

De harmonie der sferen De klank van de kosmos in de plant

Planten zijn vanuit hun diepste wezen verbonden met muziek. Het 'ik' van de plant bevindt zich in de 'harmonie der sferen'. Als een plant kiemt, groeit hij zijn oerbeeld achterna, vertelt **Robert de Haan**. Sinds hij blind is luistert hij veel naar de natuur en ondersteunt hij de vitaliteit met muzikale rituelen.

Robert de Haan (1946) heeft zich toegelegd op 'kosmofonie', het tot klinken brengen van de kosmos; van de sterrenbeelden en de planeten. Aanvankelijk was hij chemisch laborant, maar omdat zijn zicht verslechterde kon hij zijn vak niet meer uitoefenen. Hij ging muziektherapie geven aan kinderen als activiteitenbegeleider bij een Camphill gemeenschap en werd gegrepen door de helende, harmoniserende werking van muziek, ritme en klank. In eerste instantie was hij daarbij op mensen gericht, maar zijn aandacht verschoof steeds meer naar de plantenwereld. Hij las over fascinerende onderzoeken naar de invloed van muziek op landbouwgewassen: Indiase raga's en klassieke muziek bleken de opbrengsten duidelijk te verhogen.

Via de opleiding ECOtherapie van Hans Andeweg leerde Robert hoe hij kon communiceren met de levende natuur en hoe hij de vitaliteit van een boerderij, boom of bos op allerlei manieren kon ondersteunen, bijvoorbeeld met muziek. En omdat hij geleidelijk helemaal blind werd, ging al zijn aandacht daar naar uit. De harmonie van muziek kan de harmonie van een plant beïnvloeden.

< klanktrilbeeld van water

Hoe werkt muziek in op planten?

“Planten zijn vanuit hun diepste wezen bekend met het muzikale,” vertelt Robert. “Het etherlichaam (of levenslichaam) van de plant is verbonden met de fysieke plant. Het astraal lichaam van de plantenwereld is verbonden met het astraal lichaam van de aarde. Het ‘ik’ van de plant bevindt zich in de geestelijke wereld, in de ‘harmonie der sferen’, het voor ons fysieke oor onhoorbaar klinken van zon, maan, sterren en planeten. Hier bevindt zich het oerbeeld van de plant. Het oerbeeld drukt zich af in de plant. Als een plant kiemt, groeit hij zijn oerbeeld achterna.”

Kan ik me de sferenharmonie voorstellen als een soort samenklank van alle hemellichamen die zich ieder in hun eigen ritme bewegen?

“Je kunt de omloop van planeten inderdaad zien als een langzame trilling, die je naar een klank kunt vertalen. Maar of dat de harmonie der sferen is? Ik durf het niet te zeggen. Je zou het ook de zang van de engelen kunnen noemen.”

Als ik voor me probeer te zien hoe een oerbeeld zich vanuit de sferenharmonie afdrukt in een plant, doet me dat denken aan Chladnische klankfiguren: als een metalen plaat waar een dun laagje zand op ligt met een

strijkstok in trilling wordt gebracht, ontstaat een harmonisch patroon in het zand, dat bij elke toon anders is.

“Tonen hebben inderdaad een vormende werking, terwijl ritme juist vormen oplost. Als je gaat trommelen bij zo’n Chladnische klankfiguur, verdwijnt het zandpatroon weer. Ritme maakt levenskrachten vrij en werkt vitaliserend, terwijl tonen en melodie de vormkrachten ondersteunen. In Afrika hebben ze in de landbouw nog veel rituelen met trommels. Dat ondersteunt het kiemen van planten. Kiemblaadjes hebben nog weinig vorm, ze lijken nog niet op het oerbeeld. Naar boven toe wordt de plant steeds fijner en de bloem heeft de fijnste vorm. Een bloeiende

De sferenharmonie

De sferenharmonie was al bij de oude Grieken bekend als een inspiratief te beleven bovenzinnelijke muziek, die als vormgevende kracht de hele schepping doorlinkt. De zeven planeetzegels zijn door Rudolf Steiner ontworpen als een kunstzinnige impressie van deze sferenharmonie; als zichtbaar gemaakte, gestolde muziek. Van links naar rechts zijn hier afgebeeld: Saturnus, zon, maan, Mars, Mercurius, Jupiter en Venus. (Bron: Antrovista)

In het boek *De aarde zal weer vruchtbaar*

zijn (op pag 28) staat een ervaring met de sferenharmonie beschreven van Ehrenfried Pfeiffer (1899-1961), biodynamisch onderzoeker van het eerste uur en directeur van de biodynamische Lovenderale boerderijen van 1926-1936: ‘Op een nacht in de zomervakantie lag Ehrenfried Pfeiffer (hij was toen negen jaar oud) op zijn rug naar de heldere sterrenhemel te kijken toen die opeens leek te verdwijnen. Een andere hemel opende zich, een wereld vol wezens waar wonderlijk mooie muziek klonk:

de muziek van de planeten en de sterren, de sferenharmonie. Hij hoorde het niet met zijn oren, maar met heel zijn lichaam dat een klank leek te vormen in deze muziek. Het was alsof hij het diepste wezen van mens en natuur kon horen. Het was een rijke ervaring die hij altijd bij zich droeg en sindsdien was het zijn diepste wens om in alles harmonie te ervaren. Buiten, maar ook vanbinnen, in de mens, in de natuur en in de kosmos.’

plant geeft het meest zijn oerbeeld weer.”

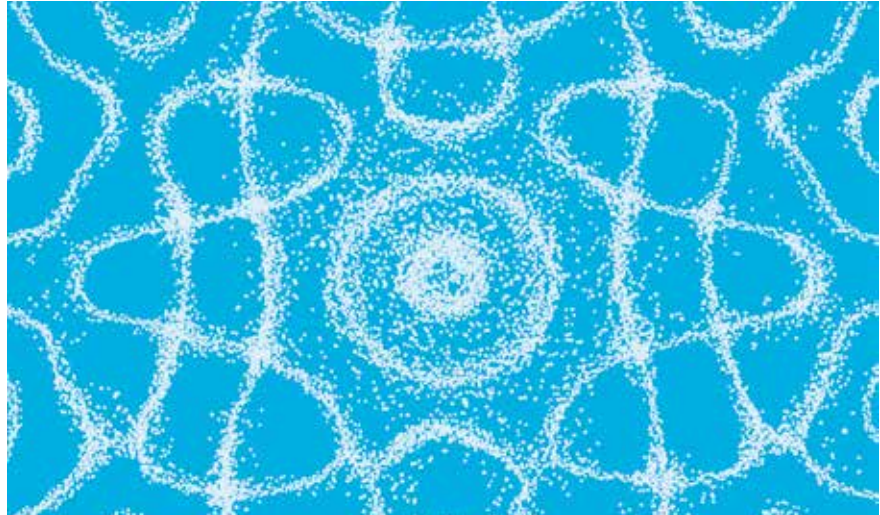
Je gebruikt muzikale elementen om de natuur te vitaliseren. Hoe doe je dat?

“Ik stem me af op een plek, een boom, een plant of een akker en neem een luisterende houding aan. Wat is er nodig? Vanuit een houding van eerbied en dankbaarheid, maak ik contact met de natuurwezens. Ik stel ja-nee-vragen en voel in mijn lichaam wat het antwoord is. Als een bepaald proces zwak werkt, kan ik dat ondersteunen. Planetenkrachten bewerkstelligen de levensprocessen, zoals celdeling, sapstroom, suikervorming en differentiëring, en die kun je met muzikale elementen ondersteunen. Zo is Mercurius verbonden met de sapstroom en met de d; en de maan met celdeling en de b. De werking van de dierenriem heeft te maken met specifieke vormkrachten die in de loop van de ontwikkeling van de plant een rol spelen, zoals vorming van blad, bloemknop of vrucht. Hierbij gaat het om vormen, niet om processen.”

“Het tot klinken brengen van de kosmos kan op allerlei manieren: via toonladders, akkoorden, intervallen (zoals een kwint), met klankschalen en ook via spreuken. Minstens zo belangrijk is de liefdevolle houding waarmee je de natuurwezens tegemoet treedt en luistert naar wat er gewenst wordt.”

Kun je via muziek de kwaliteit van een gewas verbeteren?

“Daar heb ik meerdere experimenten mee gedaan. Verschillende muzikale vormen werken in op de kwaliteit van de vorming van wortels, blad, bloem of vrucht. De vraag naar kwaliteit begint met de vraag van een

^ klanktrilbeeld van zand

boer. Teelt hij of zij graan dat bedoeld is om weer uit te zaaien of graan als voedingsgewas? In het eerste geval, waarbij het om zaadkwaliteit gaat, kun je 's ochtends de minerale, opwaartse sapstroom in de plant ondersteunen met stijgende toonladders. Voor een betere voedingskwaliteit kun je 's middags de vorming van zetmeel ondersteunen, bijvoorbeeld via hoge tonen.”

Is de werking van de biodynamische preparaten te vergelijken met die van muziek?

“De preparaten zijn een hele mooie vinding van Steiner om de planeetwerking op aarde te versterken, net zoals muzikale elementen op de planeetwerking inspelen. Zo stimuleert het hoornmestpreparaat de kieming en spruitvorming van het gewas en dat kan ook met klanken die aan de maan zijn gerelateerd. Maar preparaten en muziek kunnen elkaar niet vervangen, zij hebben elk hun eigen kwaliteiten.”

- ☞ Heb je interesse om samen met Robert de Haan een ritueel uit te voeren met klank en muziek op jouw plek? Bel hem dan via 06 131 535 13 en spreek een boodschap in. In DP2009-3 staat een verslag van zo'n ritueel op een BD-boerderij, terug te lezen via bdvereniging.nl/dp.

Ellen Winkel is fan van boeren die ervoor zorgen dat de aarde weer vruchtbaar zal zijn en doet allerlei (schrijf)werk binnen de biodynamische beweging

